

2121
B.A./B.Sc. (General) Fifth Semester
Economics
Paper: Economics of Development
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 90

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting one question from each Unit.

x-x-x

I. Attempt any nine of the following:-

- a) Economic growth.
- b) Per Capita Income.
- c) Capital formation.
- d) Natural rate of growth.
- e) Any two assumptions of Neo-Classical model of growth.
- f) Technological dualism.
- g) Stimulants.
- h) Balanced growth.
- i) Social Overhead Capital (SOC).
- j) NITI Aayog.
- k) Price mechanism.
- l) Export promotion.

(9x2)

UNIT - I

- II. Explain the factors that determine economic development of a country. (18)
- III. Explain Nurkse's thesis of disguised unemployment. (18)

UNIT - II

- IV. Explain Harrod model of economic growth. (18)
- V. Critically examine Solow model of growth. (18)

UNIT - III

- VI. Discuss balanced growth strategy of economic development. (18)
- VII. Explain Rostow's stages of economic growth. (18)

UNIT - IV

- VIII. Explain the strategy of economic planning in underdeveloped countries. (18)
- IX. Explain the merits and demerits of labour-intensive technique. (18)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

I.	निम्नलिखित में से कोई नौ अंश करें: (i) आर्थिक प्रगति। (ii) प्रति व्यक्ति आय। (iii) पूंजी निर्माण। (iv) विकास की प्राकृतिक दर। (v) विकास के नियो-क्लासिकल मॉडल की कोई दो मान्यताएँ। (vi) तकनीकी द्वैतवाद। (vii) उत्तेजक। (viii) संतुलित विकास। (ix) सामाजिक ऊपरी पूंजी (एस. ओ. सी.)। (x) नीति आयोग। (xi) कीमत यंत्र। (xii) निर्यात प्रोत्साहन।	9x2=18
यूनिट - I		
II.	किसी देश के आर्थिक विकास को निर्धारित करने वाले कारकों की व्याख्या कीजिए।	18
III.	नरकसे के छुपी हुई बेरोजगारी के सिद्धांत की व्याख्या करें।	18
यूनिट - II		
IV.	आर्थिक विकास के हैरोड मॉडल की व्याख्या कीजिए।	18
V.	विकास के सोलो मॉडल की आलोचनात्मक विवेचना करें।	18
यूनिट - III		
VI.	आर्थिक विकास की संतुलित विकास रणनीति पर चर्चा करें।	18
VII.	रोस्टो के आर्थिक विकास के चरणों की व्याख्या करें।	18
यूनिट - IV		
VIII.	अविकसित देशों में आर्थिक नियोजन की रणनीति की व्याख्या करें।	18
IX.	श्रम प्रधान तकनीक के गुण तथा दोषों की व्याख्या कीजिए।	18

I.	ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਹਿੱਸੇ ਕਰੋ: (i) ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਗਤੀ। (ii) ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ। (iii) ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ। (iv) ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਦਰ। (v) ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਵ-ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਮਾਨਤਾਵਾਂ। (vi) ਤਕਨੀਕੀ ਦਵੈਤਵਾਦ। (vii) ਉਤੋਜਨਾ ਤੱਤ। (viii) ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਿਕਾਸ। (ix) ਸਮਾਜਿਕ ਉਪਰੀ ਪੂੰਜੀ (ਐਸ. ਓ. ਸੀ.)। (x) ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ। (xi) ਕੀਮਤ ਯੰਤਰ। (xii) ਨਿਰਯਾਤ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ।	9x2=18
ਯੂਨਿਟ-I		
II.	ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।	18
III.	ਨਰਕਸੇ ਦੇ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।	18
ਯੂਨਿਟ -II		
IV.	ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹੈਰਡ ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।	18
V.	ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸੋਲੇ ਦੇ ਮਾਡਲ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕਰੋ।	18
ਯੂਨਿਟ -III		
VI.	ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੰਤੁਲਿਤ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।	18
VII.	ਰੋਸਟੋ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।	18
ਯੂਨਿਟ -IV		
VIII.	ਅਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਨਿਯੋਜਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।	18
IX.	ਕਿਰਤ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।	18